

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/19-01/81

URBROJ: 65-19-08

Zagreb, 12. prosinca 2019.

Hs**NP*022-03/19-01/81*65-19-08**Hs

P.Z. br. 642

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem **Konačni prijedlog zakona o obeštećenju radnika trgovačkog društva Plobest d.d.**, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 11. prosinca 2019. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila dr. sc. Tomislava Ćorića, ministra zaštite okoliša i energetike, Milu Horvata, dr. sc. Marija Šiljega i Ivu Milatića, državne tajnike u Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, te Anamariju Matak, pomoćnicu ministra zaštite okoliša i energetike.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/19-01/19

Urbroj: 50301-25/16-19-9

Zagreb, 11. prosinca 2019.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Konačni prijedlog zakona o obeštećenju radnika trgovačkog društva Plobest d.d.

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o obeštećenju radnika trgovačkog društva Plobest d.d.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila dr. sc. Tomislava Čorića, ministra zaštite okoliša i energetike, Milu Horvata, dr. sc. Marija Šiljega i Ivu Milatića, državne tajnike u Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, te Anamariju Matak, pomoćnicu ministra zaštite okoliša i energetike.

3
PREDSJEDNIK
1
mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OBEŠTEĆENJU RADNIKA
TRGOVAČKOG DRUŠTVA PLOBEST d.d.**

Zagreb, prosinac 2019.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OBEŠTEĆENJU RADNIKA TRGOVAČKOG DRUŠTVA PLOBEST d.d.

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje obeštećenje radnika trgovačkog društva Plobest d.d. Ploče, Lučka b.b., MBS: 060004317 i Plobest d.d. u stečaju, Ploče, Lučka b.b., MBS: 060004317 zbog višegodišnje izloženosti azbestu (u daljnjem tekstu: obeštećenje), postupak i tijela nadležna za rješavanje obeštećenja te osiguravanje sredstava za isplatu radnicima.

Članak 2.

(1) Pravo na obeštećenje priznaje se radniku koji je bio u radnom odnosu u trgovačkim društvima iz članka 1. ovoga Zakona od 8. listopada 1991. godine do 21. listopada 2002. godine i koji je najmanje pet godina u istim trgovačkim društvima radio izložen azbestu, odnosno njegovom nasljedniku (u daljnjem tekstu: radnik).

(2) Radnik podnosi zahtjev Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Zahtjev iz stavka 2. ovoga članka mora sadržavati dokaze o ispunjenju uvjeta iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 3.

(1) Svota obeštećenja iznosi 219.000,00 kuna i isplaćuje se obročno kroz razdoblje od tri godine od dana pravomoćnosti rješenja na način da se isplati do kraja 2020. godine iznos od 73.000,00 kuna, do kraja 2021. godine iznos od 73.000,00 kuna i do kraja 2022. godine iznos od 73.000,00 kuna.

(2) Tražbina dospjele novčane naknade koja nije isplaćena zbog smrti osobe kojoj je ista priznata, nasljeđuje se.

Članak 4.

Obvezu osiguranja sredstava za isplatu obeštećenja, kao i obvezu isplate obeštećenja na temelju ovoga Zakona preuzima Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Članak 5.

(1) O zahtjevima radnika za obeštećenje iz članka 2. ovoga Zakona, rješava Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, koji donosi rješenje u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva.

(2) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka dopuštena je žalba o kojoj rješava Povjerenstvo za žalbe.

(3) Povjerenstvo za žalbe iz stavka 2. ovoga članka sastoji se od tri člana i čine ga predstavnik ministarstva nadležnog za financije, ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša i predstavnik Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

(4) Članove Povjerenstva za žalbe iz stavka 2. ovoga članka imenuje Vlada Republike Hrvatske.

(5) U postupku ostvarivanja prava na obeštećenje prema ovome Zakonu primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opći upravni postupak.

(6) Protiv rješenja Povjerenstva za žalbe može se pokrenuti upravni spor.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 6.

Vlada Republike Hrvatske imenovat će članove Povjerenstva za žalbe iz članka 5. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 7.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Osnovna djelatnost trgovačkog društva Plobest d.d. i Plobest d.d. u stečaju, bila je proizvodnja azbestnih proizvoda. U listopadu 1999. godine, otvoren je stečajni postupak nad društvom, koji je okončan u siječnju 2005. godine, te je društvo brisano iz registra.

U Republici Hrvatskoj azbest je imao brojnu primjenu. Koristio se u građevinskoj industriji, automobilskoj industriji, u brodogradnji, metalurgiji itd. Od početka pedesetih godina u Hrvatskoj se godišnje povremeno preradilo i u proizvodnji koristilo i do 60.000 tona azbesta. Već je 1961. godine naglašen problem upotrebe azbesta u proizvodnji kada su opisani prvi slučajevi azbestoze pluća u našoj zemlji.

Na osnovi dinamike saznanja o štetnom utjecaju azbesta na zdravlje niz je međunarodnih organizacija i ustanova predlagalo stalna smanjenja dopuštene razine azbesta u radnim prostorima, sve do zabrane uporabe azbesta u proizvodnji i upotrebi proizvoda koje sadrže azbest. Svi tipovi azbestnih vlakana (krocidolit, amozit, antofilit, tremolit, krizotil) mogu prouzročiti ozbiljne bolesti te je njegova uporaba u Republici Hrvatskoj kao i cijeloj Europskoj uniji zabranjena. Dugotrajna izloženost može izazvati rak pluća i druge plućne bolesti. Specifičnost kod izloženosti azbestu sadržana je u tome, što se znakovi oboljenja kao posljedice po zdravlje zaposlenih na poslovima s azbestom javljaju u pravilu znatno kasnije za 10-20 godina od udisanja azbestnih čestica. Europska unija je svojim zakonodavstvom ograničila uporabu i promet proizvoda koji u sebi sadržavaju azbest. Republika Hrvatska je potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom od 1. siječnja 2002. godine preuzela obvezu usklađivanja svog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije, uključujući i regulativu koja se odnosi na proizvodnju, promet i uporabu proizvoda koji u sebi sadrže azbest.

Problematika azbesta u Republici Hrvatskoj regulirana je s više različitih posebnih propisa. U cilju zbrinjavanja radnika koji su tijekom rada u Republici Hrvatskoj na radnom mjestu bili profesionalno izloženi azbestu, donesen je početkom kolovoza 2007. godine paket zakona: Zakon o uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu radnika profesionalno izloženih azbestu (Narodne novine, br. 79/07, 149/19 i 139/10), Zakon o obveznom zdravstvenom nadzoru radnika profesionalno izloženih azbestu (Narodne novine, br. 79/07, 139/10 i 111/18) i Zakon o obeštećenju radnika profesionalno izloženih azbestu (Narodne novine, br. 79/07, 139/10 i 111/18).

Zakonom o uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu radnika profesionalno izloženih azbestu, uz uvjet neposredne/posredne profesionalne izloženosti azbestu i uz odgovarajuće uvjete godina života i navršenog staža osiguranja omogućeno je radnicima koji su tijekom radnog vijeka bili profesionalno izloženi azbestu, stjecanje prava na starosnu mirovinu pod povoljnijim uvjetima od tzv. općih uvjeta utvrđenih Zakonom o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 151/14,33/15, 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, i 102/19). Dopunom Zakona o uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu radnika profesionalno izloženih azbestu od 1. siječnja 2010. godine, kategoriji oboljelih radnika koji su tijekom rada oboljeli od bolesti uzrokovane azbestom, a kojima je ta bolest utvrđena rješenjem o priznanju profesionalne bolesti Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje omogućeno je ostvarivanje prava na starosnu mirovinu pod povoljnijim uvjetima te im je povećana mirovina za 26 %.

U srpnju 2011. godine donesen je Zakon o obeštećenju radnika trgovačkog društva Salonit d.d. u stečaju Vranjic (Narodne novine, broj 84/11), kojim je priznato pravo na obeštećenje za 170 radnika koji su 14. veljače 2006. godine zatečeni u radnom odnosu u Salonitu d.d., te su zbog zabrane azbesta ostali bez radnog mjesta.

S obzirom da navedenim paketom zakona o zbrinjavanju radnika koji su tijekom rada u Republici Hrvatskoj na radnom mjestu bili profesionalno izloženi azbestu, nije riješeno pitanje obeštećenja radnika koji su dugoročno bili izloženi štetnom djelovanju azbesta na zdravlje za vrijeme rada u trgovačkom društvu Plobest d.d. i Plobest d.d. u stečaju, potrebno je donošenje ovoga Zakona.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Prijedlogom zakona riješit će se problematika radnika koji su bili profesionalno izloženi azbestu, a za koje važećim propisima nije predviđeno obeštećenje.

Predloženim normativnim rješenjem propisuje se pravo na obeštećenje za 566 radnika odnosno njihovih nasljednika koji su u razdoblju od 8. listopada 1991. godine do 21. listopada 2002. godine bili zaposleni u trgovačkom društvu Plobest d.d. i Plobest d.d. u stečaju, zbog višegodišnje izloženosti azbestu. Početkom referentnog razdoblja određen je dan proglašenja neovisnosti Republike Hrvatske 8. listopada 1991. godine, zaključno s 21. listopada 2002. godine, danom prije otvaranja društva Novi Plobest d.o.o., Ploče, Lučka bb, MBS: 090004505, za proizvodnju obloga kočnica, brtvenih i izolacionih proizvoda, koje nije registrirano za rad s azbestom.

Propisuje se svota obeštećenja u ukupnom iznosu od 219.000,00 kuna po radniku, ukoliko je radnik proveo na radu pet godina u predmetnim društvima. Iznos obeštećenja radnicima trgovačkog društva Plobest d.d. i Plobest d.d. u stečaju, isplatit će se obročno, kroz tri godine, na način da se do kraja 2020. godine isplati iznos od 73.000,00 kuna, do kraja 2021. godine iznos od 73.000,00 kuna i do kraja 2022. godine iznos od 73.000,00 kuna.

Propisuje se Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost kao tijelo nadležno za osiguranje sredstava za isplatu obeštećenja i rješavanje o zahtjevima radnika za obeštećenje.

III. OBJAŠNJENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.

Ovom odredbom propisuje se svrha donošenja Zakona, a to je obeštećenje radnika trgovačkog društva Plobest d.d. i Plobest d.d. u stečaju zbog višegodišnje izloženosti azbestu te postupak i tijela nadležna za rješavanje obeštećenja i osiguravanje sredstava za isplatu radnicima.

Uz članak 2.

Ovom se odredbom propisuje tko na temelju ovoga Zakona, ima pravo na obeštećenje a to je radnik koji je bio u radnom odnosu u trgovačkim društvima iz članka 1. ovoga Zakona od 8. listopada 1991. godine do 21. listopada 2002. godine i koji je najmanje pet godina u istim društvima radio izložen azbestu, odnosno njegovom nasljedniku.

Za podnošenje zahtjeva za obeštećenje prema predloženom Zakonu određuje se rok od 90 dana po stupanju Zakona na snagu, te se propisuje obveza podnošenja dokaza o ispunjenju uvjeta za podnošenje zahtjeva za obeštećenje.

Uz članak 3.

Ovom odredbom utvrđuje se visina obeštećenja u iznosu od 219.000,00 kuna, koje bi se isplatilo obročno kroz razdoblje od tri godine od dana pravomoćnosti rješenja, na način da se do kraja 2020. godine isplati iznos od 73.000,00 kuna, do kraja 2021. godine iznos od 73.000,00 kuna i do kraja 2022. godine iznos od 73.000,00 kuna.

Uz članak 4.

Ovom odredbom propisuje se tijelo nadležno za osiguranje sredstava za isplatu obeštećenja, kao i za samu isplatu obeštećenja radnika.

Uz članak 5.

Ovom se odredbom propisuje da o zahtjevima radnika za obeštećenje iz članka 2. ovoga Zakona rješava Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost rješenjem za čije se donošenje određuje rok od 30 dana. Protiv rješenja dopuštena je žalba o kojoj odlučuje Povjerenstvo za žalbe sastavljeno od tri člana (predstavnik ministarstva nadležnog za financije, ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša i predstavnik Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost).

Uz članak 6.

Ovom odredbom propisuje se imenovanje Povjerenstva za žalbe u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Zakona.

Uz članak 7.

Ovom odredbom predlaže se stupanje na snagu Zakona.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstava u proračunu Republike Hrvatske. Obvezu osiguranja sredstava za isplatu obeštećenja kao i obvezu isplate na temelju Prijedloga zakona preuzima Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost. Sukladno Odluci Upravnog odbora Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost o raspodjeli rezultata i načinu korištenja viška prihoda u 2019. godini za isplatu obeštećenja za 566 radnika osigurana su sredstva u iznosu od 41.318.000,00 kuna. Iznos obeštećenja isplatit će se radnicima obročno, kroz tri godine, na način da se do kraja 2020. godine isplati iznos od 73.000,00 kuna, do kraja 2021. godine iznos od 73.000,00 kuna i do kraja 2022. godine iznos od 73.000,00 kuna.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Hrvatski sabor je na 14. sjednici raspravljao o Prijedlogu zakona o obeštećenju radnika trgovačkog društva Plobest d.d.

Prijedlog zakona prihvaćen je zaključkom od 2. listopada 2019. godine i predlagatelju su upućene primjedbe, prijedlozi i mišljenja radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Primjedbe Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora koje se odnose na potrebu nomotehničke dorade izričaja članka 2. stavka 2. i članka 5. stavka 5., u cijelosti su prihvaćene te su u odnosu na tekst zakona koji je usvojen u prvom čitanju u Hrvatskome saboru, a u cilju poboljšanja njegovih odredbi nastale razlike u Konačnom prijedlogu zakona.

Za potrebe izrade Konačnog prijedloga zakona izvršena je provjera broja radnika koji su bili u radnom odnosu u trgovačkom društvu Plobest d.d. u referentnom razdoblju. Obrazloženjem uz Prijedlog zakona u prvom čitanju utvrđen je broj od 510 radnika koji ostvaruju obeštećenje. Dodatnom provjerom podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje utvrđen je veći broj radnika koji ostvaruju pravo na obeštećenje u odnosu na obrazloženje uz Prijedlog zakona u prvom čitanju za 56 radnika te ukupno iznosi 566 radnika od kojeg broja je 55 osiguranika umrlo. Sukladno navedenom utvrđenju, te sukladno članku 4. Konačnog prijedloga zakona za provedbu istog Fond za zaštitu okoliša i energetiku osigurao je dodatna sredstva potrebna za obeštećenje još 56 radnika koji ostvaruju pravo.

Obzirom na propisani rok za podnošenje zahtjeva Fondu od 90 dana od dana stupanja na snagu predmetnog Zakona i rok od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva za donošenje rješenja Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost neće biti moguće započeti s isplatom do kraja 2019. godine, došlo je potrebe pomicanja roka isplate obeštećenja s 2019., 2020., i 2021. godine na 2020., 2021., i 2022. godinu.

VI. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, TE RAZLOZI NEPRIHVATANJA

Odbor za mirovinski sustav Hrvatskoga sabora predložio je da se do drugog čitanja razmotri početak referentnog razdoblja kao i dužina od pet godina izloženosti azbestu obzirom da su radnici i prije referentnih datuma bili izloženi azbestu, da je trgovačko društvo poslovalo i prije Dana neovisnosti zbog čega bivši radnici koji su desetke godina bili izloženi azbestu nemaju pravo na odštetu, kao i oni koji su u referentnom periodu bili u radnom odnosu, ali kraće od pet godina.

U pojedinačnoj raspravi iznesene primjedbe zastupnika svode se na prijedlog ukidanja ograničenja datumom i duljinom izloženosti radnika azbestu te da se obeštete svi koji su u predmetnom društvu radili i bili u dodiru s azbestom.

Ne prihvaćaju se primjedbe Odbora za mirovinski sustav Hrvatskoga sabora i primjedbe saborskih zastupnika iznijete u pojedinačnoj raspravi na članak 2. stavak 1. Zakona.

Člankom 2. predloženog zakonskog rješenja definiran je ovlaštenik prava na obeštećenje kao radnik koji je u razdoblju od 8. listopada 1991. godine do 21. listopada 2002. godine bio u radnom odnosu u trgovačkim društvima Plobest d.d. i Plobest d.d. u stečaju i koji je najmanje pet godina u istim trgovačkim društvima radio izložen azbestu, odnosno njegovom nasljedniku.

Referentni datum 8. listopada 1991. godine dan je kada je Hrvatski sabor jednoglasno donio Odluku o raskidu svih državnopravnih veza Republike Hrvatske s ostalim republikama i pokrajinama SFRJ. Dan kada je Republika Hrvatska nastala iz bivše SFRJ i prekinula sve svoje državnopravne odnose s bivšom državom, u tom kontekstu u nizu hrvatskih zakona, Republika Hrvatska preuzima obveze od tog datuma.

Period izloženosti određen od najmanje pet godina profesionalne izloženosti azbestu definiran je sukladno stavu struke da do pojave bolesti ne može doći ukoliko radnik nije bio profesionalno izložen azbestu najmanje pet godina, a koji je prihvaćenom na Trećem radnom sastanku o ekspoziciji azbestu i sličnim vlaknima koji je održan 1988. godine u Zagrebu.